

מראי מקומות - פסחים

לג:

המשך מעמוד הקודם

ד. **טמא מת ששחט בזיתים וענבים כביצה מכוונת טהורים פירש רש"י**, שאם היה משהו יותר מכביצה טמא, שכיון שיצאה טפה ראשונה, נטמאת הטפה בכביצה. והקשה הראש יוסף, שמשמע שאפילו אם כשיצאה טפה ראשונה, היא מתערבת בשאר טפות. וקשה, מדוע אינה בטלה ברוב הטיפות שאינן טמאות, וכמו בנבלה שנפלה לשחוטת שבטלה ברוב. והביא שברמב"ם בפירוש המשניות משמע שהטפה מטמאת חברתה, ולפי זה מובן שאינה בטילה. וכן הוכיח התוס' רי"ד מכח קושיא זו שטפה אחת מטמא אחרות מדאורייתא, ואין צריך רביעית, שאם לא כן תתבטל ברוב (ודלא כשיטת הראשונים, שאין משקין מטמאין אחרים אלא ברביעית).

ה. **הא היתר אכילה נמי אית ביה דאי בעי דריך להו פחות פחות מכביצה**

העיר הרש"ש, לשיטת הרמב"ם שמי פירות חוץ משבעה משקין אינם מקבלים טומאה כלל, יש להקשות ביותר לגבי תותים, שהרי יכול לדרכם באופן רגיל, כיון שאין משקין שלהם מקבלין טומאה כלל, והניח בקושיא. ובחזון איש (או"ח סי' קכ"ד לסוגין) צידד לומר שכיון שהיה לתותים דין תרומה טמאה, ומי פירות אלו יצאו מהן, אף שמעצמן אינם מקבלים טומאה כלל, מאחר והתותים עצמם היו טמאים, ואם היו טהורים היו המי תותים אסורים לזרים מדרבנן, לכך גם לענין טומאה יש להן דין טומאת התותים, עיי"ש.

ו. **גזירה דלמא אתי בהו לידי תקלה**

בשפת אמת העיר, שכיון שמדאורייתא יש להם דין משמרת תרומותי, מדוע מחמת גזירה זו הותר להפסיד התרומה בידים, והלא הוא עובר במשמרת בקום ועשה. והרי אפשר להשהותן עד שירקבו, ובזה לא חיישינן שיבא לידי תקלה, כיון שאין בהם היתר הנאה לעולם, אינו טרוד בהם. וכתב, שיתכן שכיון שסובר מפקד פקיד, עדיין אין עליהם שם משקה, ואינם בכלל הפסד תרומה.

ז. **אמר ליה אביי ומי חיישינן לתקלה**

הקשה רעק"א (בגליון הש"ס), כיצד סבר אביי שלא חוששים לתקלה, והרי משקין בלועין וטמאין ראויים לזילוף, ומכל מקום אמרו לעיל (בב) שאין לך בהן היתר הסקה, ועל כרחך הטעם משום שחוששים לתקלה, והניח בצ"ע. ובצל"ח כתב, שודאי גם אביי מודה שלזמן מרובה חוששים לתקלה, ומעמיד את האמור לעיל בחדש, שאינו ראוי עדיין לזילוף, וצריך ליישנו, ולכך חוששים לתקלה. ורק כאן שרבא חושש לתקלה בשעת דריכה שהוא לזמן קצר, חולק אביי שאין לחוש.

ז. **וכן מורין בני מדרשא כותי**

העירו האחרונים, מהו הלשון 'מורין' שאמרו כאן, שרש"י פירש שהוא לשון הוראה, והרי קיי"ל שחמץ בפסח אסור בהנאה, ואם כן ודאי לא חלה התרומה על חמץ בפסח. ובהגהות ראמ"ה כתב, שנפק"מ לענין תרומת חמץ חדש קודם הפסח, שאינו ראוי אלא לאורו, שהרי קודם הפסח היה אסור משום חדש ולא היה בו איסור הנאה, ובפסח היה נאסר משום חמץ, וקודם פסח לא היה בו איסור הנאה, ובזה יש לחלק בין אם היתה לו שעת הכושר או לא, והוסיף שכל זה לדעת הדורש מ'לו ולא לאורו, אבל למי שדרש משום ששיריה ניכרים, הרי בזה שיריה ניכרים, שמפריש השיריים מאיסור מיתה ש טבל לאיסור לאו של חדש.

א. **יצתה זו שאין שיריה ניכרין**

הקשה רעק"א (גליון הש"ס), שלפי טעם זה אינו ענין כלל למה שהתרומה חמץ או לא, שהרי אפשר להפריש תרומה שהיא מצה על החמץ, ולא יהיו שיריה ניכרים, לפי שהחמץ אסור בהנאה, וגם להיפק, יכול לפריש תרומת חמץ על מצה, ששיריה ניכרים, והניח בקושיא. ובצל"ח צידד לומר שהתורם ממצה על חמץ דינו כמו תורם מן היפה על הרעה, וכן להיפק, ועל כן יתכן שאינה תרומה, עיין בדבריו בזה. וראה עוד ברש"ש מה שהביא מדברי הירושלמי על זה.

ב. **אלמא קסבר משקין מפקד פקידי**

העיר המהר"ם חלאוה, הרי יש דין שומר לפרי, ואם כן נאמר שטמא אף אם מפקד פקידי, לפי שהזגין שומר למשקין שבתוכן, וקיימא לן שהשומר מכניס ומוציא טומאה. ותיריך, שאין דין שומר אלא בשנח לו באותו שומר, שעומד לאכילה, אבל אלו שעומדין לדריכה אינם חשובים כשומר.

ג. **אי הכי כביצה נמי**

רש"י פירש, שאוכל ומשקה מקבלים טומאה בכל שהן, אבל לטמא אחרים אוכל בכביצה ומשקה ברביעית. והתוס' חולקים, שאף לקבל טומאה צריך שיעור. וכתבו שגם רש"י חזר בו וסובר שגם לענין קבלת טומאה צריך שיעור. ובחידושי הר"ן כתב, שמדרבנן ודאי גזרו שאוכלין מקבלין טומאה בכל שהן, ושלא כשיטת רש"י שהוא מדאורייתא, אבל הרמב"ן (שבת צא) כתב שבין מן התורה ובין מדרבנן צריך שיעור כדי לקבל טומאה.